

ben Szathmáry Károly, 1872-ben Hubay és Sztupa, 1874-ben Mannsberger (Mosonyi) Jakab, 1875-től 77-ig Krecsányi Ignác társulata játszik, 82-83-ban Lászy Vilmos, 84-ben Geróffy Andor, a „Korona” udvarán levő átalakított színházban, majd Takó Sándor, Csóka Sándor, Dancz Lajos következik. Az új színházat 1890 májusában Tiszay Dezső nyitja meg Homonnai R. Márton „Prolog”-jával és a „Király házasodik” előadásával. A színház 1903 szept. 27-én Kövessy Albert igazgatása alatt porig égett. 1907 dec. 7-én Palágyi Lajos igazgatása alatt avatják fel az új, 700 nézőt befogadó 90.000 korona költséggel épült színházat, Vidor Márton „Prolog”-jával (előadta Pártos Dezső) és Herczeg Ferenc „Déryné ifiasszony” c. darabjával. 1907-től 10-ig Palágyi Lajos játszik itt, utána Farkas Ferenc dr., Kövessy Albert, Krémer Sándor, majd özv. Krémerné társulata jár Ungvárt.

(Erődi Jenő.)

Unghváry János, úttörő színész, (mérnök), sz. 1763 nov. 28-án, Losoncon, megh. 1807 okt. 10-én, Erdődön, Szatmár m. Losoncon, Sárospatakon és Pesten tanult. Ő volt az első aki a Pesten építendő Nemzeti Színház eszméjét megpendítette. Ennek tervét és javaslatát e cím alatt írta meg: „Magyar nemzeti színház terve! Szózat a hazához s ajánlva a magyar nemességnek”. 1790 szept. 21-én megalapította az első magyar színházi társaságot és mint úttörő közreműködött, de nemsokára visszavonult. Fordításai: „Deákos leány, vagy a tudomány többet ér a szépségnél”. vj. 3 felvonásban. Irta: Goldoni — Schröder. Bem. 1792. szept. 11. — „Erőszak és történet, vagy a megcsalatkozott szökevények”, vj. 4 f. Irta: Jünger I. F. Bem. 1793 ápr. 23. „A kolduló deák, vagy az égi háború”, vj. 2 felv. Weidmanntól. Bem. 1793 febr. 8. „Ország András, egy különös ember”, vj. 3 felv. 1793. szept. 16. „Sári, vagy a háládatos leány” vj. 1 felv. 1792.

Unio Színházüzemi és Színházépítő R. T. megalakult Budapesten, 1918 máj. 28-án, a Községfejlesztési R. T. vezetése alatt, 6 millió K. alaptőkével, amelynek

alapszabályszerű célja: színházi üzemeknek berendezése és folytatása, mozgószínházak, valamint a színházi üzemet célszerűen kiegészítő különböző rokonvállalatok létesítése, ezen célokra ingatlanok szerzése, színházak és mozgóépítések és bérbeadása. Az új társaság megszerezte a következő ingatlanokat: a Vilmos császár-út, Ó-ucca és Lázár-ucca sarkán lévő háztömböt, amelynek alkalmas időpontban színházépítési célra való kihasználását tervezték; a Király-ucca 73. és Csengery-ucca 8. számú bérházakat, amelyek részben a Király Színház üzemét egészítik ki; megszerezte továbbá a Magyar Színház és az Izabella-tér 6. számú bérház tulajdonosának, a Magyar Színház R. T.-nak részvénytöbbségét. A társaság átvette a Király Színház és a Magyar Színház bérleti üzemét. Az igazgatóság tagjai: Báró Kohner Jenő elnök, Beöthy László, aki az új részvénytársaság vezérigazgatójaként működött és dr. Neumann Miksa. Igazgatósági tagok voltak még: Bárczy István, Biró Lajos, Herczeg Ferenc, báró Kohner Willy, Lázár Ödön, dr. Márton Miksa, Strasser Imre, gr. Teleky Sándor. — A felügyelő bizottság tagjai: Toepler Ottó (elnök), Horváth Andor, dr. Rózsa Miklós, Sziráky Oszkár és dr. Várkonyi Oszkár. 1920-ban a Belvárosi Színház, az Andrassy-uti Színház, 1921-ben a Revü (Blaha L.) Színházát is bérbe vette. 1921 márc. 31-én kibérelte a részvénytársaság a Scala Színházát. 1924 máj. 17-én Beöthy László lett az Unio elnöke, vezérigazgató: dr. Faludi Jenő. 1925 máj. 16-án az Unio felbomlott.

Unisono, zenei műszo, több hangnak prim- vagy oktáv folyamatban való együttcsengése.

Unitárius iskolai drámák. Az unitáriusok műsorán ezek a darabok szerepeltek: „Ajax versenygése Ulissessel Achilles fegyverei miatt”, (1627 aug. 21.), „Zsuzsanna és az öregek” (1652 szept. 18.), „Krisztus passiója”, Irta Márkus Dániel, rector. (1669 ápr. 16.), „Gyermekgyilkos Herodes” (1680 dec. 3.) „Krisztus születése” (1700 dec. 30.). A darabok latinul és felváltva magyarul voltak